

Miloš Brnčal

Na Slovensku je to tak

HOME

EDÍCIA
MIMO ZÁKONA

Miloš Brnčal

Na Slovensku je to tak

HOME

TATRAN

Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN, Bratislava 2012
ako 4971. publikácia a 8. zväzok edície Mimo zákona.

Prvé vydanie

Prebal a väzbu navrhol AldoDesign, Bratislava.

Zodpovedná redaktorka Eva Mládeková

Jazyková redaktorka Eva Melichárková

Technický redaktor Jaroslav Zdražil

Sadzba S+S typografik

Vytlačili Těšínské papírny, s.r.o., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

Copyright © Miloš Brnčal 2012

© Vydavateľstvo TATRAN 2012

ISBN 978-80-222-0614-3

Autor vyhlasuje, že akákoľvek podobnosť románových postáv so žijúcimi ľuďmi nie je náhodná, pretože takmer všetci žijú.

**Niektorí sa majú ako prasce v žite, iní trú biedu,
ale tak to na tomto svete chodí. Rovnako dej ani miesta,
kde sa román odohráva, nie sú vymyslené. Možno.**

***Moja vďaka za cenné právne rady a pomoc v oblasti trestného práva
patrí JUDr. Miroslavovi Tkáčovi.***

1

PRÚDOVÝ TUPOLEV SA SPOČIATKU LIGOTAL V DIALKE, ONEDLHO pripomínal ľahký cieľ pre protiletadlový kanón z druhej svetovej vojny, napokon pristál pred letiskovou budovou. Manažéri, lokálni politici, turisti, ale aj obyčajní cestujúci počkali, kým im personál v montérkach pristaví schodíky, bez ktorých by sa opustenie lietadla nemuselo zaobišť bez zlomeniny čohokoľvek, čo sa zlomiť dá.

Ako to už v živote býva, každý z osadenstva tučka bol naprogramovaný na činnosti, ktoré zodpovedali jeho pracovnému zaradeniu či záľubám. Iba Mike Zelva nevedel, čo ho čaká. Len tušil, že to bude nádherný život, naplnený šťastím a ľudskou spolupatričnosťou.

Nápis Bratislava ho inšpiroval. Uvidel čestnú stráž z vojačikov, ktorých akoby jedna mater mala. Hľa, čo dokáže uniforma. Na konci červeného koberca stálo viacero pre štát dôležitých ľudí, a v ich strede dvaja najdôležitejší: prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič s manželkou.

Táto vidina zmizla vo chvíli, keď ho odstrčil akýsi neláskavý človek s poznámkou „nezdržujte“, aby mal voľnú cestu pre ďalšie uplatnenie vlastného ega.

„Prepáčte, že som vás nevidel,“ ospravedlnil sa Mike a chcel ho ponúknuť cukríkmi, ktoré vždy nosil pri sebe. Muž mu však zmizol z dohľadu.

Možno povedať, že Mike mal let z Prahy úspešne za sebou, teda aj predchádzajúce medzipristátie v Amsterdame a možnosť

osemhodinového výhľadu na Atlantik z desaťkilometrovej výšky, kam sa dostal z kanadského Toronta. Vtedy naňho tmavomodrý oceán so stovkami bielych bodiek pôsobil ako hviezdna obloha. Podobne ako neznámy vesmír, ktorý sa pred ním otvoril v okamihu, keď sa ocitol pred letiskovou budovou. Zacítil omamnú vôňu, zmiešanú z tajomna a očakávania. Momentálny pocit by mohol prirovnať k nahej jazdkyni na motorke, ktorá sa k nemu blížila, ale skôr ako stačil zaregistrovať miesta, na ktoré sa zrak muža prilepí najskôr, zmizla.

Kalendár prezradil, že dnes je streda 27. apríla 2010 a v reštauračných zariadeniach je možné pozorovať zvýšené množstvo Jarmíl – panien i zreých žien – ktoré oslavujú svoje meniny. Avšak na tohto takmer čerstvého päťdesiatnika nik nečakal. Ani Jarka, ani nositeľ iného ženského či mužského mena, uvedeného v kalendári. Na svoj vek nevyzeral najhoršie. Pod lícnou kosťou sa mu nehompálala nijaká dvojité či dokonca trojitá brada, ani nohavice mu nepadali tesne nad prirodzenie. To vylučovalo aj jeho osemdesiattri kíl, limitovaných výškou stoosemdesiat centimetrov. Skrátka, športový typ. Teplé modré oči mu dodávali na dôveryhodnosti a oválna tvár s ostrejšie rezanou bradou v súhre s jemným strniskom na lícach, plnšími perami a jemne orlím nosom mohli na ľudí pôsobiť autoritárskym dojmom. Kratší zostrih tmavých vlasov, čiastočne postriebrených, si nevyžadoval hrebeň ani po silnejšom závane vetra. Uši boli v norme.

Na sebe mal zánovné rifle a čierne poltopánky, aké by si Donald Trump neobul, ani keby mu išlo o život. Neboli zošliapané, či predpotopné, iba lacné. Spod ľahkej čiernej koženkovej bundy s rozopnutým zipsom vykúkala károvaná košeľa. Cez pravé plece mal prevesenú menšiu tašku na zips a na ľavom si pridržiaval cestovný vak, v ktorom mal všetko svoje imanie.

Toto bol Mike Zelva v celej svojej kráse, keď navštívil zmenáreň a rozhliadal sa pred priletovou halou letiska M. R. Štefánika. Ignoroval ponúkajúce sa pohľady taxikárov a svoje kroky nasme-

roval k autobusovej zastávke. Automat nakrmil päťdesiatimi centami, vyplul mu štvrťhodinový cestovný lístok. To by mohlo na Bajkalskú ulicu stačiť.

Vo vymedzenom priestore bolo na jeho vkus priveľa ľudí, podchvíľou ktosi zavadil nohou o jeho vak. Čas si krátil pohľadom na rozsiahle parkovisko a predstavoval si, aké by to bolo krásne, keby nasadol do hociktorého auta a odviezol sa k svojej sestre. Je pravda, že by mohol použiť taxík, ale čo už...

Keď prišiel autobus, Mike svoje rozhodnutie oľutoval. Väčšina z cestujúcich zaútočila na dvere, ako keby ich naháňala svorka vlkov. Tí najmladší a teda najšikovnejší spomedzi nich bleskovo obsadili miesta na sedenie.

„Aj takto vyzerá kultúra cestovania,“ uľavil si nahlas po anglicky. Vzápätí zaregistroval niekoľko súhlasných reakcií. Cestovný vak si zakvačil medzi nohy a s nádychom nostalgie si spomenul na torontské metro alebo poloprázdne mestské autobusy v ktoromkoľvek dennom čase. V každej zákrute sa okolostojaci ľudia naňho navali, čo malo aj svoju výhodu – nemohol spadnúť.

Aby sa odosobnil od nie príliš vábivej skutočnosti, predstavil si zvitanie s najbližšími príbuznými, ktorých hodlal prekvapiť. Vyobjíma sa so sestrou, so švagrom sa potľapkajú po pleciach, pochváli svoju neter, ako vyrástla do krásy, obdaruje ich povinnými hlúpostami, za čo zožne prejavy vďaky. Petronelu pošlú do obchodu. Potom ho pozvú k stolu. Ako predjedlo mu naservirujú pol kila tresky, nasledovať budú bryndzové halušky s voňavými oškvarkami. Počas jedla zavládne ticho, všetci budú sledovať, ako mu chutí. Aspoň tak to bolo pred ôsmimi rokmi, keď prišiel na otcov pohreb. Pochovať mamu už nestihol, keďže mu o pohrebe dali vedieť, až keď bolo po ňom.

Keď autobus prešiel okolo Športovej haly na Pasienkoch a prechádzal po Bajkalskej ulici, odrazu zbystril pozornosť. Na mieste, kde predtým bola autobusová stanica, sa vypínali do výšky tri obrovské vežiaky, vlastne menšie mrakodrapy. Na nasledujúcej zastávke vystúpil a v údive ešte chvíľu postál na chodníku. Prešiel na

Vajnorskú ulicu a asi sedem minút kráčal smerom do centra mesta. Bol hladný.

Zneistel až pred klasickým tehlovým domom, ktorého omietka stmavla pod dlhoročným vplyvom ovzdušia. Budú doma? Dajú mu najesť? Vzápätí zahnal tieto chmáry, ktoré by neboli najlepšou predzvesťou nového života, akým hodlal žiť od chvíle, keď sa odstihol od kanadskej minulosti a už niekoľko minút prežíval slovenskú prítomnosť.

Využil príležitosť, ktorú mu otvorením vchodových dverí ponúkla staršia pani. Pre istotu ju pozdravil. Keď odzdravila, skúmavo sa naňho zahľadela. Chcela aj voľačo povedať, ale už nemala komu. Mike ľahkým krokom päťdesiatnika vybehol na druhé poschodie a zastal až pred dverami s menovkou Ing. Alojz Hapčík. Zazvonil. Z útrob bytu sa ozvalo tiché, ale zrozumiteľné: „Koho to sem čerti nesú!?“

„Michal!“ vykrikol po chvíľke váhania muž za otvorenými dvermi, ktorý sa ani nesnažil zakryť prekvapenie. „Janka, Michal prišiel,“ zopakoval a čakal na svoju polovičku. Mikeovi stačil jediný pohľad, aby zaregistroval zmeny, ktoré sa za necelé desaťročie udiali na švagrovej fasáde. Zachovaná zostala jedine výška. Bruško narástlo, plešinka zaberala väčšiu časť hlavy, líca boli baculatejšie. Namiesto „bíbra“ zostali iba prešedivené fúzy.

Ale to už prichádzala jeho sestra. Pred bratom zastala, chvíľu si ho prezerala, potom rozprestrela náručie a objala ho. Spomenula si na nebohú matku a hneď mala oči plné slz. „Miško,“ zašepkala, „ach, Miško.“

Možno by tak stáli dodnes, keby ich Alojz nevyrušil poznámkou: „Hádam by sme mohli ísť dnu.“

Cestovný vak zostal v predsieni, hosťa uviedli do najväčšej izby v byte. Chvíľu bolo ticho, ktoré prerušil Mike: „Prečo ste mi nedali vedieť skôr, aby som mohol prísť na mamin pohreb?“

„A prečo si ty nezavolať, že dnes prídeš?“ odpovedala Jana ne-logicky protiotázkou. „Skúšal som, ale nikto nedvíhal,“ odvetil Mike.

„Prepáč, nemohol si vedieť, že nám pred niekoľkými dňami ukradli mobil s твоjim číslom,“ povedal Alojz a vzápätí sa spýtal: „Ako ináč?“

„Dobre. A ty?“

„Nuž... to vieš, nezamestnanosť, parlamentné voľby pred dvermi, Petruška po svadbe, človek ani nevie, kde mu hlava stojí.“

V obývačke ešte doznievali frázy, aké používajú ľudia, ktorí sa dlhší čas nevideli. Až potom zaznelo z úst panej domácej: „Miško, nedáš si niečo na pitie...vodu... alebo...“

„Nie, ďakujem,“ odvetil Mike, hoci ho trápil smäd, ale hlad bol väčší. „Nenašiel by sa kúsok chleba?“ spýtal sa previnilo spoza starého rozkladacieho stola.

„Ale pravdaže,“ ožilo útle žieňa, ktoré si aj tri roky po päťdesiatke zachovalo relatívne štíhlu líniu, no bola skôr výsledkom usilovnej diéty ako dlhodobých zdravotných problémov. Nečakane hybko sa postavila, pomotala sa pri kuchynskej linke a o chvíľu sa vracala s tanierikom, na ktorom bol krajec chleba, a so soľničkou v druhej ruke. Alojz sa zasmial a bodro vykrikol:

„Na Slovensku vítame vzácných hostí chlebom a soľou!“ Očividne ho potešil tento podarený vtip. Mike sa zahryzol do chleba, takého vzácného, akého v Toronte niet. Tam síce ponúkali veľa druhov, väčšinou balených, dokonca so sladkastou príchuťou, ale bez typickej vône. V tej chvíli pocítil v ústach chuť bryndzových halušiek, ba čuchová predstavivosť mu priniesla aj vôňu čerstvo vytopených oškvarkov. Spolu s chuťovou a čuchovou spomienkou sa preniesol v čase, keď za týmto stolom okrem nich troch sedela ešte mama s Petronelou.

Bolo po pohrebe, ktorý mama dosť ťažko znášala. Neustále sa jej drali slzy do očí. Iné to nebolo ani u dcéry, ktorá sa po príchode z krematória postarala o celé pohostenie. Všetci už boli nasýtení, iba mama nemohla dostať do seba jediné sústo chutných halušiek. Navyše, smútočná atmosféra hustla ako krupičná kaša rozhodnutá už-už vykypieť.

Chvilé ťažkého ticha sa miešali so spomienkami na manžela, otca, deda i svokra, ktorý už nikdy nezobudí osadenstvo bytu raným kašľaním – dôsledkom nadmerného fajčenia cigariet, nerozčúli vlastnú manželku pohadzovaním použitých ponožiek po zemi, neotrávi vzduch konzumáciou obľúbených olomouckých syrčiekov. Ba ani nerozveselí prítomných karikovaním vysokých predstaviteľov zákonodarnej a výkonnej moci. V takejto situácii sa Mike cítil ako spútaný obručami. Z ničoho nič povedal: „Život je ako voňavá sviečka, z ktorej plameň postupne odhryzuje, až napokon zhasne.“

Prítomní sa zadívali na Mika, ohúrení jeho poetickým záchvatom, ktorý sa možno aj hodil do obývačky zariadenej starožitným nábytkom. Alojz sa vyžíval v jeho zbieraní a jednotlivé kusy jemne kontrastovali s modernými plastovými oknami so sieťami proti hmyzu a žalúziami.

„Myslím si, že otec by nebol nadšený, keby nás tu videl, ako za ním smútime. Veď miloval život, rád si strieľal z ľudí...“

„Michal, preber sa, mamu sme pred niekoľkými dňami pochovali!“ vyčítala jeho sestra.

„Prepáčte, zamyslel som sa,“ odvetil Mike, s chuťou sa zahryzol do krajca chleba a poznamenal: „Taký chutný chlieb som už dlho nejedol.“

Jana pochopila poznámku ako iróniu a podľa toho aj zareagovala: „Viem, v Kanade si bol zvyknutý na iné. Ale my si dnes nemôžeme dovoliť nijaký luxus. Lojzko je už viac ako štyri mesiace nezamestnaný a z môjho biedneho platu sa nám ťažko žije. Navyše, posledné mesiace sme museli mame platiť ošetrovateľku, ktorá u nej aj bývala. Ešteže sa Petruška dobre vydala a presťahovala do vily pod Slavínom,“ dodala a jej tvár sa rozžiarila nadšením, to však zmizlo pri konštatovaní, že „dnes žijeme z ruky do úst“.

„Ale mne ten chlieb naozaj chutí. Hneď som tu,“ povedal Mike a odišiel do predsiene. O chvíľu sa vrátil s dvoma balíčkami. „Janka, toto je pre teba,“ podal sestre malú škatuľku a bol šťastný, keď

sa rozplývala nad zlatými náušnicami. Rovnako sa tešil aj Alojz zo šachového počítača.

„Po tomto som vždy túžil. Dúfam, že ho aj porazím. Teraz, keď nerobím, budem mať na tohto šachistu dostatok času,“ povedal Alojz s neprirodzeným úsmevom.

„Miško, veľmi pekne ti ďakujem za darček. Mali sme však nejaké výdavky s pohrebom, nemohol by si naň prispieť?“

„Ale Janka, teraz sa to nehodí...“ napomenul Alojz svoju ženu.

„A kedy? Zajtra, o týždeň, o mesiac, o rok?“

„To je v poriadku, Lojzko. Koľko?“

„Pohreb v krematóriu nás stál tisíc tristoosemdesiatšesť eur. Mohol by si dať aspoň tisíc?“ vysypala Jana.

Teraz príde moja chvíľa, pomyslel si Mike a hneď si predstavil Jankine rozžiarené oči. Vrhne sa mu do náručia, zaslzí, ako to máva vo zvyku pri podobných príležitostiach a bude mu ďakovať, ako keby jej kúpil let do vesmíru. Vie, že nikdy nežili nad pomery, rovnako ako väčšina Slovákov. Sumu, akú jej hodlal poskytnúť, možno v živote pokope ani nevidela.

„Nie tisíc,“ odvetil Mike tajnostkársky a siahol do príručnej tašky. Hľadal väčšiu bielu obálku. Mal v nej životné úspory, ktoré vybral z kanadskej Dominion Bank. Celých 76 000 dolárov. A presne polovicu mienil dať svojim najbližším. Nijakú obálku však v taške nenašiel. Pre istotu vysypal jej obsah na stôl.

„Prepáčte,“ povedal, s náznakom násilného úsmevu odišiel do predsieni, otvoril cestovný vak, pozorne ho prekutal a vrátil sa do obývačky. Uvidel, že Janka sa prehrabuje v jeho veciach, ale tváril sa ako lyžiar postihnutý snežnou slepotou. „Asi mi ukradli všetky peniaze,“ oznámil Mike pokojne.

„Koľko?!“ vykrikla Jana.

„Sedemdesiatšesťtisíc dolárov.“

„Sedemdesiat... šesť... tisíc... dolárov...! Preboha!“ zopakovala prerývane a chytila sa za hlavu.

„To je celkom pekný peniaz. Na starú menu by to bolo viac ako jeden a pol milióna korún,“ skonštatoval Alojz a zaťal prsty do

šachového počítača. Mike otvoril bočný zips. Vzápätí pokrútil hlavou a dodal: „Doláre sú fuč.“

Odrazu sa Jana rozosmiala. „Hihihihih... tak to sa ti podarilo. Chcel si sa zahrať na machra, zapôsobiť na nás, aby sme ťa ľutovali, ponúkli ti byt a stravu. Bodaj by ťa stislo, klamára jedného!“

„Janka, prestaň,“ napomenul ju Alojz.

„Chcel si z nás urobiť hlupákov!“ nedala sa utíšiť jeho žena. „Vypadni odtiaľto, viac nemám brata,“ zasipela.

Mike sa postavil. Aj Alojz. „Miško, počkaj,“ vyzval ho a začal chlácholiť manželku. Jeho švagor však odišiel do predsiene, rukou siahol do vnútorného vrečka na svojej bunde a vytiahol odtiaľ peňaženku. Roztvoril ju, nahmatal zložený papier a podal ho Alojzovi. Ten si nasadil okuliare, ktoré používal na čítanie a zahľadel sa do dokumentu v angličtine. Jediné, čomu rozumel, bolo číslo 76 000. Bez slova podal papier žene.

„Čo je to?“ spýtala sa po chvíli.

„Doklad z banky, že mi vyplatili sedemdesiatšesťtisíc dolárov.“

„No a čo? Tak si priniesol peniaze, ukradli ti ich, to je to isté, ako keby si ich nikdy nemal,“ poznamenala Jana a odložila doklad. Alojz vyzvedal: „Máš aspoň šajn, kde ťa mohli okradnúť?“

„Muselo to byť niekde po trase z letiska, možno v autobuse. Viem to presne, lebo som si na letisku z obálky vybral sto dolárov, aby som si ich zamenil za eurá. Potom som si v automate kúpil cestovný lístok.“ Ako dôkaz vybral z peňaženky eurá zo zmenárne. Na chvíľu sa zamyslel. „Možno som si na taške zabudol zatiahnuť zips.“

„Aj keby si ho mal zapnutý, to nie je pre bandu zlodejskú žiadna prekážka. V autobusoch, električkách, skrátka všade, kde sa sústreďuje viac ľudí, pracujú v tímoch. Sú veľmi šikovní a perfektne zohratí, okradnú ťa tak, že nič nezbadáš... Keby takto ľudia spolupracovali vo všetkých oblastiach života, mali by sme sa ako v raji,“ povzdychol si Alojz a vzápätí sa spýtal: „Nezavoláš na políciu?“

„A načo?“

„Predsa ti ukradli kopu dolárov.“

„Myslíš si, že mi privedú páchatela aj s peniazmi?“

Alojz iba pokrčil plecami a Jana sa zapojila do rozhovoru otázkou: „Čo budeš robiť?“

„Začnem chovať slony,“ zavtipkoval Mike a keď videl, že jeho sestra sa zachmúrila, dodal: „Asi sa pôjdem zložiť do maminho bytu.“

„Ale my ho chceme predať!“ vykrikla Jana.

„Upokoj sa,“ povedal Mike, siahol do vrečka nohavíc, vybral odtiaľ balíček a ponúkol cukrík žene, ktorá k nemu nikdy nemala srdečný vzťah. Napriek tomu, že ju, hoci bola o tri roky staršia, vždy ochraňoval. Ona, naopak, žiarlila na Michala, pretože podvedome pociťovala väčšiu náklonnosť rodičov k nemu ako k nej, čo však nebola pravda. Jana si iba zle vysvetľovala skutočnosť, že jej brat vždy všetko riešil pokojne a s prehľadom, bez reptania poslúchal príkazy rodičov. Jana, aby upútala pozornosť na seba, snažila sa byť neochotná a priečna, hoci si aj uvedomovala, že nekoná správne.

Navyše, Michal si z nej občas ťahoval. Najmä vtedy, keď sa rozčertila. Nikdy nezabudne na deň, keď ju vyprovokoval do nepričetnosti. Začalo sa to tým, že trucovala. Odmietla umyť riad. Michal bez slova pristúpil ku kuchynskej linke a začal vykonávať túto bohumilú činnosť. To ju ešte viac podráždilo.

„Zmizni,“ zasyčala a odstrčila ho pred drezu.

„Janka, odpočín si, daj si čokoládku,“ snažil sa ju brat utešiť.

„Staraj sa o seba. Nikto sa ťa o nič neprosil!“ ziapala už vysokým tónom a z plných pľúc. Michal sa však nenechal vyviesť z miery. Iba pokojne zareagoval: „Janka, ani som nevedel, aký máš nádherne zafarbený a mocný hlas. Nechcela by si prísť na skúšku našej kapely?“

Jeho sestra však namiesto nadšeného súhlasu, veď piesne bratovej kapely sa jej vždy páčili, vzala najbližší tanier, ktorý jej prišiel pod ruku, a šmarila ho o zem. To však už vo dverách stála matka a spýtala sa: „Čo sa tu deje?“

„Janka nešťastnou náhodou zavadila o tanier,“ odvetil Michal a začal zbierať kúsky porcelánu.

„Chodte obaja z kuchyne!“ prikázala autorita v sukni. Michal sa pripravoval na večerné vystúpenie a Jana až do rána nevystrčila nos zo svojej izby.

Janka automaticky rozbalila cukrík a začala ho nedočkavo hrýzť.

„Neboj sa, nezdržím sa tam dlhšie, ako bude potrebné,“ odvetil Mike.

„To... to... Janka to tak... veď vieš...“ zastaral sa Alojz.

„Neželám si, aby si mi zakaždým robil advokáta,“ osopila sa na manžela. Vzápätí podišla ku skrini s priechinkami a vrátila sa s kľúčmi, ktoré bez slova podala bratovi. Ten poďakoval a spýtal sa: „A ako sa má Petruška?“

„Nájomné, šeky za plyn a elektrinu budeš platiť sám,“ zaznela odpoveď.

„To je samozrejmé,“ odvetil Mike a pochopil, že je najvyšší čas ísť. Odprevádzal ho sústrastný pohľad švagra, ktorý zároveň bezradne pokrčil plecami. Radšej v sebe všetko dusil, než by sa pustil do otvoreného konfliktu so svojou ženou.

Viaceré z obchodných priestorov, okolo ktorých Mike prechádzal, zmenili svoj vonkajší vzhľad, samozrejme k lepšiemu, ale boli aj také, v ktorých predávali celkom iný tovar než pri jeho ostatnej návšteve, čo občanom nemuselo byť až tak po chuti. Iba podchod pod križovatkou Vajnorskej a Šancovej ulice bol ošarpaný, všetky predajne zatvorené.

Keď sa blížil ku klasickému tehlovému bloku v radovej zástavbe na bývalej Steinerovej, dnes Krížnej ulici, chvíľu si neuvedomoval, že rodičia si viac neužívajú radosti a strasti tohto sveta. Potom pozrel na oblohu, akoby práve tam tušil ich prítomnosť, dokonca sa mu zezdalo, že dva oblaky sa sformovali do podoby ich tvárí.

Mama bola ako všetky iné mamy, starostlivá, občas otravná svojou niekedy iba hranou prísnosťou, ale predovšetkým láskavá a obetavá, kedykoľvek ochotná pomôcť svojim deťom.

Otec sa sústreďoval skôr na aktivity mimo domácnosti, čo mame i deťom vyhovovalo, lebo dymil ako fabrický komín. Dym z ci-

gariet sa vznášal v ovzduší a žltol na záclonách, ktoré napriek častému praniu nikdy nedosiahli inde normálnu belosť. Podstatné však bolo, že raz do mesiaca priniesol a odovzdal mame dostatok peňazí na každodenný život. Zoznámili sa na čaji v „kulturáku“ na Vajnorskej 17, kam obaja radi chodievali. Otcovi sa mama zapáčila na prvý pohľad a naliehal na ňu dovtedy, kým mu nepodľahla.

Mike sa zastavil a zahľadel do výšky tretieho poschodia. Usmial sa. Niekoľko dní prežije v spomienkach na rodičov, potom sa začne začleňovať do spoločnosti, v ktorej, zhodou okolností príčinou matky, teda jej odchodom na druhý svet, začne v päťdesiatke nový život.

Vchodové dvere boli zamknuté. Otvoril ich klasickým dózickým kľúčom. Na poštovej schránke na prízemí hľadal priezvisko Anna Želvová. Aj ho našiel a bez toho, aby si to uvedomil, prešiel ukazovákom pravej ruky po písmenách. Ošarpaným výťahom s čerstvým pľuvancom na zemi a zatuchnutým vzduchom sa dostal, kam potreboval. Kľúč do zámky na dverách, kde sa vynímalo miesto po odstránenej vygravírovanej menovke z umelej hmoty, strčil s očakávaním, ako keď sa chlapec ústami približuje k perám svojej dievčiny a nevie, čo sa bude diať.

Kľúč sa však neotočil naľavo ani napravo. Lomcoval ním v zámke, až sa po chvíli ozval ten správny zvuk. Dvere sa otvorili, v nich zastala mladá žena, možno tridsiatnička, v tmavozelenom džogingovom úbore a spýtala sa: „Čo to robíte? Mám zavolať políciu?“

2

BRATISLAVSKÝ HRAD A SLAVÍN PATRIA MEDZI DOMINANTY MESTA. Obe sa aj zapísali do histórie Bratislavy. Prvá tým, že po stáročia poskytovala útulok rôznym známym panovníckym rodom, prípadne slúžila na korunováciu hláv pomazaných, napríklad Márie Terézie, druhá slúži ako pamätník sovietskych vojakov – obetí druhej svetovej vojny. Kým časť Slovákov v nich vidí osloboditeľov z jarma nemeckého fašizmu, nájdú sa aj takí, a nie je ich málo, ktorí bývalých ozbrojených súdruhov Sovietov pasujú do úlohy okupantov. Nečudo, veď v auguste 1968 prišli, akože dočasne, chrániť národ pred kontrarevolúciou a Slováci ich horko-ťažko vyhnali po nežnej revolúcii v roku 1989.

Územie medzi hradom a pamätníkom, ktoré sa hovorovo nazýva nie „nad Hradom“, ale „pod Slavínom“, je pozoruhodné minimálne jednou zvláštnosťou. Nachádza sa tam prezidentská vila, ktorú však ani jeden z troch slovenských prezidentov nevyužíval a ani nevyužíva ako svoju rezidenciu. Počas funkčného obdobia prvého slovenského prezidenta Michala Kováča sa rezidencia dostala do vlastníctva štátu, prúdom do nej tiekli korunky daňových poplatníkov za rekonštrukciu, ale „Mižu“, ako ľudovo nazývali tohto prezidenta, doprezidentoval vo svojej vile. Druhý v poradí, Rudolf Schuster „Šusty“, prezidentskú vilu „dorekonštruoval“ za nemalý peniaz, ale pobudol v nej iba krátko. Do tretice, ani ten súčasný prezident, Ivan Gašparovič „Gašpar“, ktorý to „ťahá“ už druhé funkčné obdobie, v rezidencii nikdy nebyval a ani nebude

(túži po kaštieli v Rusovciach), iba platí nemalé peniaze na jej stráženie a „antiprevádzku“. Uprednostňuje svoju vilu v Limbachu. Čo už, štátny rozpočet znesie aj onakvejšie veci. Hádam túto tradíciu naruší potenciálna budúca prezidentka Iveta Radičová. Možno.

Na druhej strane, keď voľakto povie, že býva pod Slavínom, môže v spoluobčanovi vyvolať pocit závidisti. Veď tam dodnes kupujú alebo stavajú svoje nové sídla komerčne založení, a teda úspešní podnikatelia, politici, ktorí dokázali byť v správnom čase na správnom mieste, ale aj umelci, ktorým k peniazom dopomohol ich talent, prípadne médiá. No bývajú tam aj obyčajní starousedlíci, ktorým sa nikdy nepodarilo zviditeľniť, lebo žijú iba zo svojich platov či dôchodkov, takže nikdy nemajú peňazí nazvyš. Buď prežívajú alebo živoría. Toto, našťastie, nie je prípad rodiny Lúčnych.

Dominik od narodenia, teda tridsaťštyri rokov, žije v dvojposchodovej vile s rozľahlým pozemkom a dvomi samostatnými garážami, do ktorých sa zmestia až štyri autá. Jeho dedo, úspešný architekt, ju postavil veľkolepo. Pochopiteľne, že najmladší potomok voľakedy veľmi váženej rodiny dnes vyzerá inak ako vtedy jeho predkovia. Blondavé vlasy sa premenili na tmavé, jemne zvlnené kučery. Zjavom pripomína Brucea Willisa v mladšom vydaní, navyše má na ľavom líci materské znamienko veľkosti šošovice. Prestal rásť, keď dosiahol výšku stoosemdesiatštyri centimetrov a ručička na váhe momentálne ukazuje osemdesiatšedem kilogramov.

Inak má vlastnosti, aké má mať úspešný podnikateľ. Je výrečný, dokáže argumentovať a upútať pozornosť. K spoluobčanom vie byť milý, ale aj bezohľadný, ak si to situácia vyžaduje. Hoci peňazí má dosť, nie je márnотratný. Tie mu okrem zabezpečenia životných nákladov a potrieb slúžia aj na „umravnenie“, ako sám vraví, osôb, ktoré sú dôležité pri postupnom uskutočňovaní jeho cieľa. A tým je neobmedzený prístup k informáciám, spolupráca s najdôležitejšími ľuďmi v štáte, čiže nepriamy podiel na moci. Ešte za socializmu by mu do posudku napísali, že je v kolektíve

oblúbený, pracovitý a má kladný vzťah k socialistickému zriadeniu. Neznáša oblek ani kravatu. Ako s obľubou vravieva, na rozdiel od konformnej väčšiny, šaty nerobia človeka. Hoci boli chvíle, keď sa do obleku navliekol. Aj umrieť sa raz musí. Nechuf nosiť tradičný slávnostný odev pravdepodobne zasial jeho otec, úspešný právnik. Už ako malého chlapca ho nútil obliekať sa do obleku na mieru ušitého u vychyteného krajčira, za čo sa mu kamaráti vysmievali.

Medzi dôležité oblasti jeho života patria aj ženy. Má ich rád, užíval si s nimi až do chvíle, keď si uvedomil, že kalendár začína byť k nemu ako k starému mláďencovi nemilosrdný. Zatúžil po potomkovi. A začal loviť jeho rodičku. Aj na nátlak matky, ktorá mu dennodenne pílila uši otázkou, kedy sa konečne ožení. Vopred vylúčil ženy, ktoré sa kedy dostali do jeho blízkosti a lepšie ako mená poznal ich zovňajšok.

Jeho budúca manželka musela byť pekná, aby ho mohla reprezentovať na rôznych fórach, ale aj inteligentná. Uvedomoval si, že to nebude jednoduché. Ak je žena vzdelaná a múdra, poväčšine jej chýba krása, a naopak. Pre svojich budúcich potomkov potreboval tie najlepšie gény. A iba on sám vie, že hľadanie vôbec nebolo jednoduché. Bolo náročné na čas, ktorý musel ukradnúť zo svojich viacerých podnikateľských aktivít. Ale aj na psychiku. Dvoriť ženám mu nerobilo problémy. Ale prelustrovať dvadsiatku žien, ktoré sa nevedomky zúčastnili jeho neoficiálneho „konkurzu“ na manželku, mu dalo poriadne zabráť. Výberové konanie sa však skončilo bez výsledku. Ale napokon sa oženil.

S Petronelou sa zoznámil neplánovane a celkom netradične. Zrazil ju autom. Neďaleko autobusovej zastávky, oproti divadlu Nová scéna, tam, kde sa voľakedy nachádzalo kino Hviezda. Jazdu vo svojom jaguáre trávil poväčšine s mobilom pri uchu. Práve nadával Okimu (inak Andrejovi Okálimu) za to, že po včerajšom záťahu neprišiel do práce a premeškal stretnutie s jedným z mnohých obchodných partnerov, čím ho pripravil o peniaze. Nešlo